

klientów na taką żywność i czy myślicie o wprowadzeniu produkcji ekologicznej?

K.K.: Nie jesteśmy „eko” i nie certyfikujemy naszej działalności. Dlaczego? Odpowiedź jest bardzo prosta: papierologia. Mamy bardzo szeroki asortyment, uzyskanie certyfikatów dla wszystkich produktów, a potem utrzymanie ich, oznaczałoby zasypanie się papierami. A nie przełożylibyśmy tego na ceny – większość klientów na naszym rynku wybierze tańszy produkt, bez względu na to czy jest to produkt ekologiczny, czy konwencjonalny, a także niezależnie od tego, czy dany produkt oferuje lokalny

producent, czy handlarz, który przywiózł warzywa z giełdy. Nabywcy nie kierują się ekologią w swoich wyborach: niejednokrotnie widziałam sytuację, w której klient, mając do wyboru marchewkę umytą i nieumytą sięga po tę umytą nie zastanawiając się, ile wody zostało na to zużyte.

Młodzi ludzie z reguły uciekają od rolnictwa. Jak czuje się Pani jako rolniczka? Czy to daje Pani satysfakcję, czy ma Pani czas dla siebie, czas na odpoczynek i samorealizację?

K.K.: Bardzo lubię ogrodnictwo, daje mi ono satysfakcję. Lubię po spędzeniu kilku godzin przy komputerze wsiąść na ciągnik czy iść do tunelu.

Oczywiście, tak jak wszędzie i tu zasadniczą rolę odgrywa organizacja: łączę dwie prace, wychowujemy trójkę dzieci (przy czym pomoc babć jest bezcenna), jestem aktywna w mediach społecznościowych, jednocześnie potrafię znaleźć czas na doszkalcenie, na jakiś webinar czy szkolenie. Jeżeli chodzi o wakacje, mamy taką możliwość, ponieważ wymieniamy się z rodzicami – w innym okresie jadą oni, w innym my, więc na ten moment wszystko się układa w jedną, piękną całość.

Rozmawiał
Radosław Minkowski

Zrównoważona biogospodarka Europy

Zasoby naturalne na świecie dynamicznie zmniejszają się w związku ze zmianami klimatu, degradacją gleb i ekosystemów naturalnych oraz intensyfikacją upraw. Rosnąca populacja ludności zmusza do poszukiwania nowych sposobów produkcji żywności, jej przetwarzania i konsumpcji, głównie poprzez rozwój produkcji ekologicznej i zrównoważonych systemów gospodarowania. Konieczność osiągnięcia zrównoważonego rozwoju stanowi zachętę do modernizacji przemysłu i wzmocnienia pozycji Europy w wysoce konkurencyjnej gospodarce światowej, zapewniając dobrobyt jej obywatelom. Aby zmierzyć się z tymi wyzwaniami, należy poprawić sposób produkcji i konsumpcji żywności oraz produktów i materiałów poprzez rozwój zrównoważonej biogospodarki.

Biogospodarka obejmuje wszystkie systemy, które funkcjonują w oparciu o zasoby biologiczne, tj. zwierzęta,

rośliny, mikroorganizmy i pochodząca od nich biomasa, w tym przetwarzane przez mikroorganizmy odpady

organiczne. Biogospodarka obejmuje i łączy: ekosystemy lądowe i morskie oraz zapewnia usługi, w których wykorzystuje się i produkuje zasoby biologiczne (rolnictwo, leśnictwo, rybłówstwo i akwakultura) oraz wszystkie sektory gospodarki i przemysłu, które wykorzystują zasoby i procesy biologiczne do produkcji żywności, pasz, bioproduktów, energii i do świadczenia usług. Aby europejska biogospodarka funkcjonowała prawidłowo, powinna opierać się na zrównoważonym rozwoju i systemach produkcji w obiegu zamkniętym. Unia Europejska jest światowym liderem zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych w ramach efektywnej biogospodarki,

co ma kluczowe znaczenie dla zrównoważonego rozwoju. Wartość obrotów biogospodarki europejskiej stanowi 2,3 bln EUR, w tym sektorze pracuje 8,2% siły roboczej, co jest kluczowym elementem funkcjonowania i sukcesu unijnej gospodarki. Zrównoważona europejska biogospodarka zapewnia miejsca pracy, zwłaszcza na obszarach wiejskich i przybrzeżnych przez większy rozwój produkcji surowców w lokalnych biogospodarkach. Najważniejszą rolę w rozwoju potencjału biogospodarki pełni dynamicznie rozwijający się sektor przedsiębiorstw start-up w obszarze biotechnologicznym. Rozwój zrównoważonej europejskiej biogospodarki jest pilną potrzebą dla zapewnienia przyszłości neutralnej, pod względem emisji dwutlenku węgla, zgodnie z celami porozumienia paryskiego w zakresie klimatu. Badania wskazują, że zbudowanie budynku z użyciem 1 tony drewna, zamiast 1 tony betonu, prowadzi do zmniejszenia emisji dwutlenku węgla o 2,1 tony w okresie jego użytkowania. Zrównoważona biogospodarka sprzyja ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych w europejskim sektorze energetycznym. Oczekuje się, że bioenergia, która jest obecnie największym odnawialnym źródłem energii w UE, pozostanie kluczowym składnikiem koszyka energetycznego w 2030 r. i przyczyni się do osiągnięcia celów UE w zakresie energii ze źródeł odnawialnych na poziomie 32% w 2030 r. Zrównoważona produkcja na lądzie i na morzu jest podstawą zrównoważonego rozwoju biogospodarki, co spowoduje „ujemne emisje” poprzez pochłanianie dwutlenku węgla, zgodnie ze zobowiązaniami porozumienia

paryskiego (plan działań mających ograniczyć emisję gazów cieplarnianych i globalne ocieplenie). Zrównoważona europejska biogospodarka jest wsparciem dla modernizacji i wzmocnienia unijnej bazy przemysłowej, poprzez rozwój i wdrożenie ekologicznych, ekonomicznie opłacalnych procesów przemysłowych. Wykorzystując postępy w dziedzinie nauk o życiu i biotechnologii oraz innowacje łączące świat fizyczny, cyfrowy i biologiczny, europejski przemysł może utrzymać i wzmocnić swoją pozycję światowego lidera. Badania naukowe oraz wdrożenie innowacyjnych rozwiązań w zakresie produkcji

nowych i zrównoważonych bioproduktów (biochemikaliów, biopaliw) i biotechnologii zwiększą zdolność do zastępowania surowców kopalnych w ważnych obszarach europejskiego przemysłu (w budownictwie, sektorze opakowań, tekstylnym, kosmetycznym, półproduktów farmaceutycznych i towarów konsumenckich), zgodnie z celami polityki przemysłowej. Według prognoz oczekuje się, że w ciągu najbliższej dekady zapotrzebowanie na biotechnologie przemysłowe wzrośnie dwukrotnie. Zrównoważona biogospodarka jest odnawialnym działem gospodarki o obiegu zamkniętym. Dzięki niej

fot. A. Czerwinska-Biswak

można przekształcić bioodpady, resztki i odrzuty organiczne w wartościowe produkty przetworzone, aby sprzedawcy detaliczni i konsumenci mogli ograniczyć marnotrawienie żywności o 50% do 2030 r. Szacuje się, że produkty, które obecnie wykorzystuje się na potrzeby żywienia zwierząt, przetworzone w bioprocessach, mogłyby stanowić wyżywienie dla 3 miliardów ludzi. Głównymi ośrodkami biogospodarki o obiegu zamkniętym powinny stać się miasta. Plany rozwoju obszarów miejskich, w których uwzględnia się gospodarkę o obiegu zamkniętym, mogłyby przełożyć się na istotne korzyści gospodarcze i środowiskowe.

Według szacunków dotyczących Amsterdamu, lepszy recykling wartościowych odpadów organicznych może wygenerować 150 mln EUR wartości dodanej rocznie, ustanowienia 1200 nowych miejsc pracy oraz zaoszczędzenia 600 000 ton dwutlenku węgla rocznie. Dla 50 największych miast Europy, w których mieszka 11% ludności UE, korzyści z zagospodarowania odpadów organicznych byłyby 50 razy wyższe. Biogospodarka może przyczynić się do regeneracji zdegradowanych ekosystemów, poprzez oczyszczenie gleb, mórz i oceanów z zanieczyszczeń chemicznych i tworzyw sztucznych. Europejska Agencja

Środowiska zaleca, aby stosowano biodegradowalne materiały oparte na surowcach organicznych, zamiast tworzyw sztucznych. Celem zrównoważonej biogospodarki jest m.in. ograniczenie degradacji gruntów do 2030 r. oraz przywrócenie zdegradowanych ekosystemów, o 15% wszystkich zdegradowanych terenów. Proces ten wymaga inwestycji i zastosowania innowacyjnych technologii, opracowania i wdrożenia nowych strategii uprawy roślin, bioprocessów przemysłowych i ochrony środowiska w sektorach: rolnictwa, leśnictwa, rybołówstwa, akwakultury, żywności, bioprzemysłu.

Program „Horyzont 2020” i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego promują rozwój badań naukowych i innowacji w sektorze biogospodarki. Konieczna jest współpraca w tym zakresie z innymi funduszami i instrumentami na szczeblu UE i krajowym, w szczególności ze wspólną polityką rolną, wspólną polityką rybołówstwa i polityką spójności.

Aby wesprzeć wszystkie pięć celów zaproponowano trzy główne obszary działania:

1. Wzmocnienie i zwiększenie rozwoju sektorów biotechnologicznych oraz odblokowanie inwestycji i rynków.
2. Szybkie wdrożenie lokalnych biogospodarek w całej Europie.
3. Zrozumienie i wdrażanie ekologicznych celów biogospodarki.

Ograniczone zasoby biologiczne oraz ekosystemy naszej planety są niezbędne, aby wyżywić ludzi i zapewnić czystą wodę, gleby i energię. Zrównoważona biogospodarka

Cele europejskiej strategii zrównoważonej biogospodarki:

- ➔ *Pierwszy cel dotyczy zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego i żywieniowego. Działania te obejmują przekształcanie odpadów organicznych, resztek żywnościowych w wartościowe i bezpieczne bioprodukty, poprzez uruchomienie małych biorafinerii, pomoc rolnikom, leśnikom i rybakom w zapewnieniu nowych źródeł dochodów i lepszym zarządzaniu ryzykiem rynkowym, jednocześnie realizując cele gospodarki o obiegu zamkniętym.*
- ➔ *Drugi cel dotyczy zrównoważonej gospodarki zasobami naturalnymi. Obejmuje przeciwdziałanie degradacji ekosystemów, zwiększenie bezpieczeństwa żywnościowego i wodnego oraz łagodzenie zmian klimatu poprzez „ujemne emisje” i pochłanianie dwutlenku węgla. W szczególności od różnorodności biologicznej zależy zachowanie i produktywność zdrowych ekosystemów gleb, lasów, mórz i oceanów.*
- ➔ *Trzeci cel – ograniczenie zależności od zasobów nieodnawialnych, które nie mają zrównoważonego charakteru (ze źródeł krajowych i zagranicznych) ma kluczowe znaczenie dla realizacji unijnych celów w zakresie energii i klimatu. Bioenergia jest obecnie największym odnawialnym źródłem energii w UE.*
- ➔ *Czwarty cel, tj. łagodzenie zmian klimatu i przystosowanie się do tych zmian, jest globalnym wyzwaniem obecnego pokolenia. Zgodnie z długoterminową strategią ograniczania emisji gazów cieplarnianych, zrównoważona biogospodarka o obiegu zamkniętym ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia neutralności Europy pod względem emisji gazów cieplarnianych. Zrównoważona biogospodarka ma duży potencjał ograniczenia emisji gazów cieplarnianych przez promowanie bardziej zasobooszczędnych, czynnych i zrównoważonych praktyk produkcji podstawowej na lądzie i morzu. Duże znaczenie ma zwiększanie zdolności ekosystemów do regulowania klimatu, na przykład dzięki wprowadzaniu innowacji w formie upraw sprzyjających pochłanianiu dwutlenku węgla przez glebę.*
- ➔ *Piąty cel, którym jest wzmocnienie konkurencyjności Europy i tworzenie miejsc pracy, stanowi główny cel polityczny biogospodarki. Zapewnienie rozwoju i wdrażania innowacji oraz wspieranie rozwoju rynków bioproduktów, sprzyjają konkurencyjności i transformacji przemysłu europejskiego. Biogospodarka pobudzi rozwój lokalnych gospodarek wiejskich poprzez zwiększone inwestycje w rozwój wiedzy, innowacji i umiejętności.*

sprzyja ograniczaniu zmian klimatu i zmniejszeniu degradacji gleb oraz wzmacnia funkcje i różnorodność biologiczną ekosystemów. Wdrożenie zrównoważonej biogospodarki o obiegu zamkniętym zwiększy jej konkurencyjność i ochroni stan zasobów naturalnych. Biogospodarka opiera się głównie na zasobach odnawialnych oraz rozwoju nauki, technologii i innowacji, które łączą świat

fizyczny, cyfrowy i biologiczny. Rozwój zrównoważonej europejskiej biogospodarki, o obiegu zamkniętym,

zwiększy poziom dobrobytu gospodarczego, ochronę zdrowia ludzi i środowiska w Europie.

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW.
Zrównoważona biogospodarka dla Europy: wzmocnienie powiązań między gospodarką, społeczeństwem i środowiskiem.

 PROF. DR HAB. LIDIA SAS-PASZT
INSTYTUT OGRODNICTWA – PIB, SKIERNIEWICE

Projekt
INFOCAP - PL